

Til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Vedrørende Naturnationalparker

Jeg skal opfordre til, at det igangværende arbejde med naturnationalparker sættes i bero, og at en særlig nedsat arbejdsgruppe/udvalg skal udarbejde en rapport, der på et mere videnskabeligt dokumenteret grundlag skitserer de fremtidige tiltag, der vil kunne gavne natur og biodiversitet i Danmark.

Med vedtagelsen af lovforslag nr. L 229 den 3. juni 2021 skabtes de retlige rammer for etablering og forvaltning af naturnationalparker i Danmark.

Lovforslaget fra april 2021 var i sit indhold i det hele baseret på en rapport ”Biodiversitetseffekter af rewilding” udgivet i januar 2021 fra Århus Universitet ved Rasmus Ejrnæs. Rapporten var bestilt og betalt af Miljøministeriet.

Det undrer mig derfor, at Miljøministeriet ikke i lovforslaget bemærkninger, så vidt jeg kan se, har givet en direkte henvisning til denne rapport og til Rasmus Ejrnæs.

Det undrer mig dog endnu mere, at Miljøministeriet ikke i forbindelse med lovforslagets udarbejdelse og i bemærkningerne til lovforslaget på nogen måde har præsenteret Folketinget for andre opfattelser af, hvorledes det ville være muligt at styrke områdernes natur og biodiversitet.

Allerede inden fremsættelsen af lovforslaget kritiserede en række forskere og eksperter Ejrnæs’ rapport og dermed grundlaget for de såkaldte naturnationalparker baseret på rewilding. Rapporten mangler helt basal videnskabelig evidens og må betegnes som uegnet til rådgivning om biodiversitet og rewilding.

Det fremgår i øvrigt også af rapporten ”Biodiversitetseffekter af rewilding” fra Rasmus Ejrnæs, at der mangler langsigtede studier af effekten, og at mange af konklusionerne i rapporten bygger på et relativt begrænset grundlag.

Der er ikke i processen frem mod lovens fremsættelse og vedtagelse af ministeriet/styrelsen præsenteret grundige overvejelser af, om der kunne være andre og måske også kendte veje og metoder, der med god effekt vil kunne gavne natur og biodiversitet.

I stedet er det igangværende arbejde alene baseret på et eksperiment med en mere tvivlsom metode i form af såkaldt rewilding, som i virkeligheden i øvrigt ikke kan stå alene, men må suppleres med klassisk naturpleje, såsom f.eks. fjernelse af træer og andet uønsket plantevækst.

Med udgangspunkt i dette meget ensidige grundlag for lovgivningen arbejder Miljøministeriet og Naturstyrelsen ikke desto mindre i et meget hurtigt tempo videre på at få etableret i alt 15 store naturområder. De første 5 er allerede udvalgt (Fussingø, Gribskov, Stråsø, Tranum og Almindingen) og arbejdet dér er i fuld gang.

I de tre første uger af november 2021 ruller Naturstyrelsens karavane hen over Danmark med invitation til offentligheden om at komme og høre, hvorledes det er tanken at gøre naturen vildere i de 21 naturområder, hvoraf 10 inden udgangen af 2021 skal udvælges som naturnationalparker sammen med de allerede 5 udvalgte.

Det er egentlig først nu, at den bredere offentlighed gøres bekendt med det nye begreb ”naturnationalparker” og ”rewilding”, og hvad disse indebærer, altså planerne om at udsætte store planteædere - afgræssere (vildtlevende heste, forvildede kvæg, europæisk bison, elge m.m.), der permanent skal opholde sig dér hele året, samtidig med at hele naturnationalparkens område hegnes med enten kreaturhegn eller vildtheqn. Det hele holdes så ekstensivt som muligt og uden tilskudsfordring.

Der har gennem de seneste måneder rejst sig en tsunami af protester og indvendinger i medier og på anden vis rundt omkring i landet fra naboer og nuværende brugere af områderne, men også fra kommuner, hvor naturnationalparkerne kommer til at ligge.

Protesterne og bekymringerne er mangeartede - spændende fra spørgsmål om dyrevelfærd, uhensigtsmæssigheder ved hegning omkring hele området, frygt ved færdsel – på helt eget ansvar - på gåben, cykel, hest, med hund osv. blandt store dyr (bl.a. bison op til 1.000 kg) og naturligvis også en undren over at lige netop de områder i landet (Naturstyrelsens arealer), som er de steder, hvor natur og biodiversitet har det allerbedst, skal udsættes for et eksperiment, som ikke har en videnskabelig dokumenteret effekt.

Det vil være ganske omfattende at redegøre for alle disse synspunkter i denne henvendelse, så det skal jeg skåne udvalget for.

Som naturelsker, naturbruger og skatteborger er det bekymrende for mig at se ind i den usikre fremtid, som etableringen af de i alt 15 naturnationalparker baseret på rewilding vil medføre. Det eneste, der er sikkert, er, at der bruges mindst 888 mio. kr. til noget, der må betragtes som et rent eksperiment, men som griber ind i så meget, der berører lokalbefolkning og brugere af disse områder.

Der er brug for en time out.

Det vil efter min mening være en klog beslutning straks at stoppe det igangværende arbejde med forberedelserne til etablering af naturnationalparkerne, herunder udpegningen af de sidste 10 naturnationalparker.

Denne time out skal benyttes til at nedsættes en gruppe af forskere, fagfolk m.v., der bredt repræsenterer de forskellige synspunkter og tilgange til problemstillingen. Opgaven for arbejdsgruppen/udvalget er at udarbejde en rapport, der med en videnbaseret forankring kan fremlægge et grundlag for beslutning om hvilke tiltag, der vil kunne gavne natur og biodiversitet bedst og mest effektivt i fremtiden. En sådan undersøgelse kan naturen godt vente på - det vil den ganske enkelt få det bedre af på den lidt længere bane.

Jeg skal derfor opfordre til, at det igangværende arbejde med naturnationalparker sættes i bero, og at en særlig nedsat arbejdsgruppe/udvalg skal udarbejde en rapport, der på et mere videnskabeligt dokumenteret grundlag skitserer de fremtidige tiltag, der vil kunne gavne natur og biodiversitet i Danmark.

**Med venlig hilsen
Torben Jerlach
Fhv. kontorchef cand.polit.**